

ЦЪРКОВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

БЕЗПЛАТНИ ПРИТУРКИ: „Духовна култура“, списание за религия, изкуство и наука, и „Книжици за деца“.

АБОНАМЕНТЪ: I За България: 1) За учители и ученици: за година 100 лева, платими на два пжти (абонаментът е само годишен); 2) За всички останали абонати (църковни учреждения, свещеници, частни лица и пр.): за година 120 лева (платими на два пжти); за 6 месеца 70 лева (платими на един пжт); за 3 месеца 40 лева (сжщо); II. За чужбина (абонаментът е само годишен и въ предплата): 350 лева (за Турция 3 турски лири, а за Америка 2 долари). Всичко, което се отнася до „Църковенъ Вестникъ“ и притурките, да се

адресира до Редакцията (Синодална Палата); непомѣстени ръкописи за седмичното издание не се повръщатъ. Всички парични суми да се изпращатъ до Администрацията. Обявления, само предплатени, се печататъ на последнитѣ страници. Плаща се: 10 лева за заглавие, 5 лева за дата, 5 лева за подписъ и за всѣка останала дума по 2 лева. Официалнитѣ обявления на църковнитѣ учреждения се изпращатъ направо въ Администрацията; частни обявления се приематъ и чрезъ агентитѣ; последнитѣ получаватъ 30% отстъпка.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Стогодишнината отъ началото на църковната борба. — Хр. П-въ.
2. За нравствено-религиозното възпитание въ нашитѣ училища. — Д-ръ Ж. Хр. Брашнаровъ.
3. Държавно строителство. — Н.
4. Резултатитѣ на културната петилѣтка. — Ос.
5. Чужди културни влияния въ нашия народенъ животъ. — Кл. Далкальчевъ.
6. Официаленъ отдѣлъ.
7. Бележки и отзиви.
8. Изъ печата.
9. Седмиченъ прегледъ на събитията.
10. Въпроси и отговори.
11. Църковна и обществена лѣтопись: I. У насъ; II. Въ чужбина.
12. Обявления.

Стогодишнината отъ началото на църковната борба.

Нашитѣ съседи, които заграбиха Македония тая класическа българска страна, правятъ всичко за да забулятъ, или заличатъ въ нея онова, що говори за нейния националенъ обликъ. Така, южнитѣ ни съседи — гърцитѣ — безъ да посѣгатъ на самото име на тая българска страна, видоизмѣниха имената на всички нейни градове, села, планини и рѣки, които ги замѣниха съ грѣцки, и разгласиха по цѣлъ свѣтъ, че въ завладяната отъ тѣхъ Македония днесъ нѣмало никакви българи. Ония жители, които до 1913 година тамъ носѣха това име, тѣ нарекоха отначало *българогласни* елини, а после, като имъ се намръщиха тѣхнитѣ северни съседи, ги нарекоха *славяногласни* гърци.

А западнитѣ наши съседи — сѣрбитѣ — отидоха по-далечъ. Тѣ напълно отрекоха българския характеръ на Македония. Споредъ тѣхъ, никогашъ въ тая страна не е имало българи. Отъ памти вѣка тя била населена съ чисти сѣрби. Нѣщо повече — нашитѣ съседи отрекоха и самото име на тая бъл-

гарска земя — името *Македония*, което тя носи повече отъ 24 вѣка. Тѣ забраниха да се пише и произнася туй историческо име, защото историята отъ 12 столѣтия насамъ го е свързала съ името българитѣ. Нѣмало Македония, а имало „Южна Сѣрбия“, „класически сѣрбски югъ“, и сѣрбитѣ просто трѣбвало да казватъ: „нашиятъ югъ“.

Както е известно, и турцитѣ преди 20 години се бояха отъ това име и строго го забраняваха, като по нѣкогашъ се опитаха да го заличаватъ даже въ свещенитѣ новозаветни книги — Деяния апостолски и посланията на св. апостолъ Павелъ. Но Македония отъ това не изгуби нищо — не стана по-малко българска и повече турска. Чрезъ туй, напротивъ, македонскиятъ въпросъ тогава ставаше по-популяренъ, и турцитѣ, когато настѣпи моментътъ, изгубиха тая страна, чието име се бояха да произнасятъ.

Нищо не подкрепя правото на нашитѣ съседи да владѣятъ Македония. Тая земя е била и си остава чужда за тѣхъ. Случайното владѣние на една чужда страна презъ нѣколко десетки години не дава право на тоя, който я завладѣл, да я присвои окончателно и владѣе на вѣчни времена. Туй е насилие, което днесъ е отречено отъ прокламирания принципъ за самоопредѣление и свобода на народитѣ. Сѣрбскиятъ кралъ Душанъ, наистина, е владѣлъ презъ нѣколко десетки години частъ отъ Македония съ градъ Скопие, но съ ясно съзнание, че владѣе земя, населена съ българи, безъ да застава тия българи да се отричатъ отъ името си и да се наричатъ сѣрби. Ако нашитѣ западни съседи днесъ желаятъ да присвоятъ Македония, само защото тя нѣкогашъ презъ малко години била сѣрбско владѣние, то това е толкова странно, колкото би било странно, ако българитѣ изявѣха подобни претенции за Бѣлградъ и за много чисто сѣрбски земи, които българскитѣ царе владѣли много повече години, отколкото кралъ Душанъ владѣлъ частъ отъ Македония. Тогава и турцитѣ биха предявили подобни претенции за цѣлия Балкански полуостровъ, който сж владѣли дълги вѣкове.

Категоричното си твърдение, че въ Македония никога не е имало българи, братята сѣрби съ нищо не могатъ да подкрепятъ. Тѣмъ обратното на това е вѣрно, а именно, че Македония презъ всичкото време е била населена предимно съ бъл-

гари, че тя винаги се е проявявала съ по-тънко и по-живо национално съзнание, отколкото другитѣ български земи. Тя била съ български характеръ при завладяване на Балканитѣ отъ турцитѣ. Тя си останала българска презъ цѣлото време на петвѣковното робство, при всички опити на Фереръ да я погрѣчи. Тя е люлка не само на старата, но и на новата българска писменостъ. Защото, ако отворимъ историята на нашето възраждане, ще видимъ, че Македония е майка и първо огнище на туй възраждане, че тя първа наченала епохалната борба за свободна национална църква.

Българското възраждане — по думитѣ на нашия историкъ проф. Йорданъ Ивановъ — *се наченало изпърво въ западно-българскитѣ предѣли и, главно, въ Македония.* Македонски българи сж били първитѣ наши народни будители: **Христофоръ Жефаровичъ**, който презъ 1741 год. напечаталъ въ Виена своята книга „*Стематография*“, **Паисий Хилендарски**, който въ 1762 г. написалъ своята „*История Славяноболгарская*“, **Марко Теодоровичъ**, който презъ 1792 год. далъ срѣдства да се напечати „*Славянски букварь*“ за употреба у сѣрбитѣ и българитѣ, **Хаджи Йоакимъ Кърчовски**, първиятъ български писателъ, който отъ 1814 год. захваналъ да печата своитѣ книги, написани „*на простейши языкъ болгарски*“, **Кирилъ Пѣйчиновичъ**, който две свои книги напечатилъ (въ 1816 и 1818 год.) въ Буда-Пеща, а трета, написана „*на прости языкъ болгарски, Долния мисли, Скопски и Тетовски, да я чате и прости народъ*“, напечаталъ въ Солунъ презъ 1840 год. **архимандритъ Теодосий Синаитски**, който основалъ въ Солунъ първата българска печатница, дето печаталъ свои и чужди книги, **Неофитъ Рилски**, който още въ 1835 год. напечаталъ въ Крагуевацъ първата *българска граматика*, **Константинъ Петковичъ**, първиятъ български филологъ, чиито научни трудове още въ 1852 год. били издадени отъ Руската академия на наукитѣ, и много други. **Македония** — споредъ думитѣ на проф. Йорданъ Ивановъ — *първа почнала борбитѣ съ гърцитѣ за български църковни правдини.* Нейнитѣ градове — Скопие, Охридъ, Велесъ, Кукушъ и Самоковъ първи измежду всички български градове поискали български владици и взели да пждятъ грѣцкитѣ. Скопие е първиятъ български градъ, който още въ 1833 год. — точно преди 100 години — поиска отъ Цариградската патриаршия да му изпрати владика българинъ. Следъ него веднага поиска такъвъ и Самоковъ. Затова именно годината 1833 е историческа, понеже презъ нея година скопјани и самоковци туриха начало на българския църковенъ въпросъ, който се подзе отъ цѣлия български народъ и, следъ 40 годишна упорита борба, завърши съ създаване на Българската Екзархия. А следъ Берлинския конгресъ, който изключи много български земи отъ предѣлитѣ на освободена България, Македония сама продължи борбата за доизтрѣгване македонскитѣ българи отъ грѣцкото църковно робство, и 1912 година я свари нея въ следното положение: 7 български епархии съ титулярни митрополити и толкова викариатства, 1625 църкви, 1557 параклиси, 73 манастири, 1310 свещеници, 1372 училища, 2248 учители и 78,622 ученика.

А само тоя едничкъ фактъ, че македонскитѣ българи още преди 100 години — когато нѣмало ни свободна България, ни Екзархия, ни револю-

ционни комитети — първи открили борба срещу духовния потисникъ и поискали владици българи, а не сѣрби, — макаръ тогава да имало вече свободно сѣрбско княжество, — и че въ 1912 год., напълно освободени отъ френското иго, тѣ се радвали на твърде голѣми постижения въ български църкви и училища, само този единственъ фактъ, казваме, е достатъченъ най-очевидно да опровергае лъжливата теза на сѣрби и гърци за народността на македонскитѣ славяни.

И сега именно, при празнуване стогодишната отъ началото на тая борба, трѣбва особено да се пздчертае туй нѣщо и да се разбере, непременно да се разбере отъ всички. Защото, иначе, самитѣ първи народни будители-македонци и всички труженици, които преди 100 години наченали църковната борба въ Македония и се самопожертвували, при празнуване бележитата стогодишнина, ще станатъ отъ гробоветѣ си и ще избличатъ нашитѣ сѣседи, които тѣй безъ свѣнъ отричатъ тѣхната народностъ, тѣхната дейностъ и даже тѣхното сжществуване, които въ най-чистобългарския край не признаватъ, че е имало и има българи.

Хр. П-въ.

За нравствено-религиозното възпитание въ нашитѣ училища.

Най-фаталниятъ за нацинтѣ резултатъ на съвременното безбожно училище е, безспорно, крайното противодържавническо течение, което незабележимо, но положително се е подхранвало и подхранва чрезъ разни учебни предмети, на които е даденъ материалистически колоритъ.

Напразно се дига шумъ противъ ученическитѣ стачки, напразно се приписватъ тѣ на болшевиизма, който прескочи и въ оградата на казармата, напразно се вини младежъта въ безбожие и развратъ.

Уви, размишленията на професоръ Ев. В. Спекторски: „Стоимъ предъ въпроса: не пропадаме ли ние всички, не потъваме ли, не се ли връщаме къмъ диво състояние и варварство, не присжтствуваме ли на смъртта и погребението на културата? Това е тѣй сериозенъ въпросъ, че заради него струва да си оставимъ на страна, макаръ и временно, текущата злоба на деня и да се позамислимъ надъ това: *що е нашата култура, отъ какви идеи се тя вдѣхновява, е ли всичко въ нея въ редъ, може ли тя да бжде изправена и отъ где да се взематъ ржководнитѣ идеи за това?*“, тия, казвамъ, размишления не затрогватъ общественитѣ строители на нашето просвѣтно дѣло. Напразно тоя самоуединенъ мислителъ изтъква на всеуслишане, че има „*криза въ съвременната култура*“, че ржководящиятъ човѣкъ, позналъ своята свобода, провъзгласява своята независимостъ по отношение на природата и Бога, че съвременниятъ човѣкъ е изнамѣрилъ догма, която принципиално не само не осмисля културата, но я прави *невъзможна*. Тая догма е натурализмътъ — възвръщането къмъ природата. По тоя начинъ човѣшката култура, казва Спекторски, е смѣкната до степенъта на културата на бобритѣ, пчелитѣ и мравкитѣ. *Въ резултатъ, обаче, на тѣй изопачената културна стойностъ въ 20-я вѣкъ стана възможно да се създа-*

датъ и натрупатъ безпримѣрно много сръдства за причиняване колкото се може повече пакости на хората.

Не е Спекторски единствениятъ, който отбелязва „кризата въ културата“. Пляда сж мислителитѣ, които сж разтревожени отъ съвременното пакостно доктринерство, проведено въ университети и общообразователни заведения. Никой, никой до день днешенъ отъ сегашнитѣ строители на учебното ни дѣло не се е замислилъ върху пагубния подборъ на дидактическия материалъ на дисциплинитѣ, които се застѣпватъ въ нашитѣ учебни заведения. Напротивъ, тия, които сж отредени да редятъ и ръководятъ училището, благодарение на своитѣ възгледи отрицателни, благодарение на своята религиозна нищета, благодарение на своята слаба култура, открито и безъ стѣснение тласкатъ младежта въ злокобнитѣ окопи на безбожието и безнравствения материализъмъ. Гледайки, като *Ла Метри*, на човѣка като на обикновена машина, подчинена на непреклоннитѣ закони на механиката и математиката, тѣ подхранватъ духа на младежа съ оня детерминизъмъ, който не познава лична отговорностъ и санкции, който счита дѣлата и действията на човѣка като продуктъ на равновесието или колебанието на силитѣ, които влизатъ въ него. Общобразователната и специално—университетската подготовка на нашия учителъ е такава, че последниятъ по необходимостъ гледа на знанието като на сила и сръдство за възпитание. За него, както мисли Спиноза, човѣкъ е „*automaton spirituale*“, т. е. човѣкътъ не е свободенъ да иска, а е свободенъ да действува, както иска, че процеситѣ въ духовния миръ се извършватъ съ сжщата правилностъ, както и процеситѣ на физическия миръ. Тия схващания, които по нищо не се отличаватъ отъ нравоучението на историческия материализъмъ на Маркса и Кауцки, за които нѣма лична вина, за които причинитѣ за престѣпленията сж обществени, вие ще намѣрите прокарани въ гимназиалнитѣ учебници по етика, психология, биология и др. Биологията, напримѣръ, сплѣла тѣй тѣсно човѣка съ цѣлия процесъ на космическото развитие, че животътъ на човѣка по никой начинъ не може да се разглежда като изключение на общия мировъ процесъ. Да бждешъ добъръ или лошъ, това зависи отъ генитѣ, които сж се намѣрили въ твоя зародишъ. „*Такъвъ трѣбва да бждешъ, отъ себе си не можешъ да избѣгнешъ*“ (Хюго Мийе). Нашиятъ почтенъ професоръ Д-ръ А. Златаровъ, който ревностно служи на натурфилософията, обяснява всички човѣшки прояви чрезъ енцими и катализатори, а неговиятъ колега отъ Парижъ, Ф. льо Дантекъ, възстава срещу вѣрата въ нравственитѣ истини. Ето що нарича проф. Спекторски „*криза въ културата*“. Естественитѣ и социални дисциплини въ нашитѣ училища, философската пропедевтика и системата на педагогиката сж отражение на едно осждително доктринерство, което отрича Богъ, религия и мораль. Тия науки сж разработени било по възгледитѣ на Барухъ Спиноза—проповѣдникъ на натуралистичния пантеизъмъ, било по тия на Фихте и Шелингъ, било по възгледитѣ на Хегеля, проповѣдващъ идеалистичния пантеизъмъ, било по тия на Викторъ Кузенъ, Ренанъ, В. шеро, Тенъ и др. Нашиятъ школьникъ и нашиятъ студентъ завършватъ образователния си курсъ съ заседнало убеждение, че Богъ е природата и природата е Богъ. Материализъмътъ на Ла Метри, Холбахъ и Фоербахъ, болшевишкиятъ материализъмъ на К. Марксъ и Кауцки е тѣй догматизиранъ въ учебната ни програма, че отъ християнската идея за Богъ и отъ религиозно нравствено чувство, съ които сж закърмени нашитѣ деца ученици и

студенти, той не оставя никакви следи. Молитвитѣ, съ които се почватъ и завършватъ занятията въ училищата, сж изпълнение на една заповѣдь, която за ученика е натрапена безмислица. Всѣки може да си представи съ какво настроение се посрѣщатъ лекциитѣ по вѣроучение отъ ученицитѣ отъ VII-тѣ педагогически класове, обучени да вѣрватъ само въ природата-материя, убедени, че религията и нейната система сж заблуждение и басня, че нѣма никаква първопричина, че волята е едва ли не механически детерминирана, че нѣма нематериална и безсмъртна душа, че моральтъ е биологически фактъ на еволюцията.

Въпросътъ е ясенъ. Нашето училище е безбожно, и материализъмътъ е въведенъ въ него, за да се унищожи всѣки поривъ къмъ Бога-Творецъ, всѣко предразположение къмъ религия и нравственостъ. Защо тогава винимъ младежта въ безнравственостъ? Кой е тласналъ младежа въ течението на мжтния потокъ на злобата, завистта и враждата противъ редъ, държава и приоритетъ? Не виждатъ ли, не сж ли въ положението нашитѣ държавници да разбератъ, кои сж източницитѣ на социалнитѣ злини, срещу които си служатъ съ палиативи, безъ да иматъ отъ тѣхъ увѣрението, че ще могатъ да се справятъ съ злото безъ помощта на Бога, религията и морала? Не съзнаватъ ли, че противорелигиозниятъ срамъ е признакъ на притѣпено нравствено съзнание и ограничена култура? За какви други реформи въ образователната ни система може да се мисли днесъ, освенъ за реформи въ учебната ни програма? Думитѣ на Лесингъ сж доста силни, за да се сепне и ориентира всѣко задрѣмало съзнание: „Възпитателтъ на народа, казва той, схваща цѣлия развой на свѣтската история въ понятието за възпитанието на човѣка посръдствомъ Божието Провидение“, а Вилманъ гледа на Църквата като на такава цѣло, което въ своето етично-културно съдържание съединява това, що принадлежи къмъ нравствената здравина на народа и което дава най-възвишена и най-благородна насока на всички стремежи и копнежи. Това цѣло е „Архимедовата точка“, която предпазва социалното изследване отъ монистическия вихъръ, който свършва съ обоготворяване на държавата. Вилхемъ Райнъ въ своята педагогика казва: „Народътъ, чиито религиозни убеждения сж разколебани, а въ връзка съ това и нравственитѣ му сили сж почнали да отпадатъ, е обреченъ на погибель.“

Да, и нашиятъ народъ върви къмъ гибель, защото той се систематически обезвѣрва, дехристиянизира и развращава. Голѣма отговорностъ ще падне върху съвестта на днешния министъръ на просвѣтата — г. Д-ръ Бояджиевъ, ако, въ желанието си да формира учебната ни система, не реши да се застѣпи религиозното възпитание въ нашитѣ учебни заведения по единъ подобаващъ начинъ. Вѣроучението трѣбва да бжде единъ отъ главнитѣ образователни предмети въ нашитѣ училища. Учителитѣ по тоя предметъ трѣбва да бждатъ лица добре подготвени. Съвсемъ не е достатъчно да се изучава вѣроучението само въ VII-тѣ педагогически класове. Предвидената материя по тоя предметъ трѣбва да се застѣпи въ всички сръдни училища, мжжки и девически. Що се касае до учебнитѣ предмети, въ които сж прокарани атеизъмътъ и материализъмътъ, налага се една технократическа комисия отъ педагози и специалисти да се занимае обстойно съ избора и пречистването на респективния дидактически материалъ.

За благоденствието на нацията ни въ нашето училище трѣбва да се изучава положителна и социална наука, а не доктрини и превратни мирогледи.

Д-ръ Ж. Хр. Брашнаровъ.

Държавно строителство.

Да смѣтаме, че нашата държава е изградена по всички правила на архитектурата, е заблуждение грубо. Истина е, че имаме своя конституция, имаме основни закони, имаме многобройни партии; да, всичко това, което съставлява елементи на конституционната държава, имаме. Но нѣмаме онова, което споява народъ съ държава, нѣмаме духъ на единство — липсватъ ни моралнитѣ елементи, безъ които не може да се крепи единъ сложенъ социаленъ организъмъ, какъвто е държавата.

Държавата е не само организация на необходимостта и на сигурността на едноплеменни или многоезични групи, свързани географически и стопански, но също така и заради осъществяване на доброто, тъй необходимо за развитието на общия организъмъ и на съставляващитѣ го единици. Е добре, азъ смѣтамъ, че онова, което крепи държавитѣ, е вѣрата и надеждата, че тѣ могатъ, ако не днесъ, то утре, да осъществяватъ доброто. И това добро азъ смѣтамъ, че трѣбва отъ временното, относителното до неговата абсолютностъ.

Държавата се е родила за доброто на колективното и на личността. И изкуството на нейнитѣ герои — държавниците, е да виждатъ доброто въ най-широкъ обемъ и да осъществятъ малко по малко това добро, дотолкова, щото то да стане срѣдата, условиято, въ което всички да се развиватъ и живѣятъ. Законодателството не бива да бжде временно и компромисно, то не бива да бжде нито съсловно, нито класово; то трѣбва да изхожда отъ принципа на справедливостта, на общитѣ интереси. Класата и съсловието сж временни явления, а народътъ въ неговата общностъ е вѣчното и неизмѣнното. Класовата и съсловна държава е най-големиятъ виновникъ за социалнитѣ борби и дори причинителъ на революциитѣ и войнитѣ.

Докогато държавата живѣе върху класи и съсловия, дотогава тя ще законодателствува съ компромиси. Справедливостта никога не може да се вмѣсти въ класата и съсловието. Партиитѣ иматъ своя неджгъ, органически, разбира се; той имъ дава временна сила, но той ги и унищожава, затова именно, че тѣ се крепятъ на групи, съсловия и класи. Голѣмата криза въ свѣта се дължи на това именно класово предпочитане. То е, както казахме, причина на законодателството на компромиси и на демагогия. Ако справедливостта би била ръководенъ принципъ, компромисътъ и демагогията биха изчезнали и никога не щѣше да има и тия разпалени класови борби, тъй жестоки и разрушителни.

Не е много мъчно да се усвои отъ държавника справедливостта, за да се видятъ нейнитѣ резултати въ държавното строителство. Тогава би изчезналъ всѣки законъ, който не би защищавалъ еднакво и слабия и силния, би изчезнала всѣка следа отъ несправедливостъ. Въ разпредѣлението на труда и богатата би имало система и редъ, въ носене тяжеститѣ къмъ държавата — съразмѣрностъ, въ прилагането на законитѣ — безпристрастие. Всѣки гражданинъ би получилъ максимални условия за своето материално и духовно сжществуване. Човѣктътъ би билъ цененъ еднакво споредъ заслугитѣ.

За нашата, българската държава има всички предпоставки да бжде преустроена на здравитѣ и вѣчни начала на справедливостта. И тогава въ нея биха изчезнали класови и съсловни борби, би се потулила бездната между народъ и държава, недоволството срещу партии и управници би свърло. Партиитѣ щѣха да идатъ, за да

осъществятъ повече справедливостъ, повече добро за народа си.

Нашата отъ Бога дарена земя има условията да е най-добре организирана стопански страна, има условия да бжде културна, морална, задоволена; страна на творчество, на постижения най-смѣли въ икономическия животъ, културата, науката и социалнитѣ отношения. Искатъ се държавници, които да обичатъ народа си, които да сж проникнати отъ Христовия духъ на любовъ, които да се не боятъ да се жертвуватъ за доброто на народа. Такъвъ държавникъ има да осъществи волята Божия на земята и доброто между народа. Той се издига надъ личното, партийното, класовото и съсловното. За него стои идеалътъ на справедливостта необхватенъ, широкъ, който трѣбва да залѣе родината.

Само християнинътъ държавникъ носи такъвъ идеалъ. Само той се не бои отъ истината да я изповѣда, той не се смущава отъ воя на класи и групи, когато ще трѣбва да имъ отнеме плячката, той е смѣлъ, защото е рицаръ — защитникъ на справедливостта. Такива само държавници създаватъ историята на народа си и човѣчеството. Защото, като работятъ въ границитѣ на своя народъ, тѣ ги надхвърлятъ съ постиженията си.

Можемъ ли да смѣтаме, че нашата България е страна на такова държавно строителство, въ което справедливостта е ръководителъ и вдѣхновителъ? За наша скърбъ — не. Ежедневно се убеждаваме, че справедливостта е пресѣкналъ изворъ въ нашата земя. И затова тя е страна на смутъ и недоволство. А за да е тъй, причината е, че нашитѣ държавници не сж вдѣхновени християни, а по име такива. Тѣ не творятъ Божието царство, а служатъ на царя на злото. Тѣ не сж искрени и правдиви и затова се цепятъ, и затова демагогията има такава сила.

Християнинътъ-държавникъ живѣе съ идеала — Христосъ. Той осъществява любовта на земята и затова неговитѣ дѣла сж справедливостъ. Справедливостъ, колко съкровена дума е! Тя крие такива възможности за доброто, че може да вдѣхновява поколѣния, безъ да се изчерпятъ тѣ. Ний сме на лошъ завой. Да спасимъ държавата и народа можемъ не чрезъ демагогия, измама, лъжа, компромиси и отлагания, а само като пригърнемъ правдата и като усвоимъ справедливостта. И дветѣ ще ни научатъ какъ и какво да правимъ. Защото и дветѣ иматъ своя произходъ и начало въ Бога. А може да ги осъществи християнинътъ-държавникъ.

Н.

Резултатитѣ на културната петилѣтка¹⁾.

За втори пътъ вече съветската власть се отказва отъ прокарване на комунистическата училищна политика и съ собственитѣ си ръце възстановява отломкигѣ отъ презираната отъ нея до скоро „стара школа“. Днесъ крушението на съветската учебна политика е не само фактъ, който не подлежи на никакво съмнение, но и фактъ, който явно и недвусмислено се признава и отъ самата съветска власть. Съ пропадане на съветската

¹⁾ Гл. статията на С. Гесенъ. „Итоги култ. пятилѣтки“ въ „Совр. записки“, LI.

училищна политика пропада и легендата за „културната революция“, за „щурма на пролетариата към науката“, за „културния поход“ на болшевиизма, понеже тя бѣ тѣсно свързана съ новата болшевишка учебна програма. Първоначалният „петилѣтенъ планъ за културно строителство“, публикуванъ въ 1928 г., бѣ именно планъ за школно строителство. Новата болшевишка култура трѣбваше да дойде отъ новото болшевишко училище. За да се постигне това, като първо условие бѣ поставено качествено подигане уровня на училището и на учителството: Последното трѣбваше да бѣде възнаградено много добре материално. Културната петилѣтка въ нейния първоначаленъ видъ нѣмаше за целъ да измѣни школната система и даже школната политика, установена при НЕП'а, затова и нейната педагогическа идеология малко се различава отъ безпринципния опортюнизъмъ на НЕП'а. Своята главна задача съставителитѣ на културната петилѣтка виждаха въ това, да подготвятъ кадри отъ квалифицирани работници, необходими за индустриализиране на страната, безъ да се впускатъ въ проблемата на комунистическата педагогика.

Затова не е чудно, че веднага следъ публикуването, първоначалната културна петилѣтка извика срещу себе си извънредно остра критика отъ страна на лѣвото крило на комунистическата партия. Лѣвитѣ отпратиха противъ съставителитѣ на петилѣтката най-страшното обвинение — обвинение въ меншевиизъмъ и опортюнизъмъ. Въ областта на педагогиката бѣ обявена решителна борба противъ дѣсната опозиция, чиито главни представители А. Пинкевичъ и М. Пистракъ не се побояха да излѣзнатъ въ защита на съставителитѣ на първоначалната петилѣтка. Другъ известенъ теоретикъ на марксистската педагогика — А. Калашниковъ въ сѣщото време издаде книги, въ които се опитваше да обоснове възгледа, че училището въ всѣка страна, подобно на цѣлата идеологическа надстройка въобще, се опредѣля отъ стопанската основа, че училищното дѣло може да се развива само въ границитѣ, опредѣлени отъ „стопанския базисъ“ на обществото. Всички възгледи отъ тоя родъ бѣха обявени сега за „меншевишка ересь“. Пинкевичъ, Пистракъ, Калашниковъ, даже самъ Блонский, бѣха обвинени въ това, че сж подпаднали подъ влиянието на „опортюниста“ Н. Бухаринъ. Защищаваниятъ отъ тѣхъ фатализъмъ решително противоречелъ на ленинското разбиране на марксизма. Марксовото учение за това, че идеологическата надстройка се опредѣля отъ стопанския базисъ, имало значение само за буржоазното общество. Като прилагатъ къмъ комунистическата държава онова, което Марксъ твърдѣше само по отношение на буржоазното общество, скрититѣ меншевики отъ дѣсната опозиция недооценяватъ революционната мощъ на победоносния пролетариатъ, тѣ не вѣрватъ въ силата на революцията и даже поставятъ прѣчки въ колелата на политиката на партията. Въ областта на педагогиката тѣ не вѣрватъ въ възможността на комунистическото възпитание и искатъ да направятъ съветското възпитание и съветската школа зависими отъ дребно-буржоазната сръда.

Отъ това ново, сталинско тълкувание на марксизма, споредъ което въ епохата на диктатурата на пролетариата стопанството не опредѣля идеологията, а, напротивъ, то само се опредѣля отъ политиката на партията, произлѣзе въ областта на педагогиката решителното отричане на вътрешната самозаконность на образователния процесъ. Теоретически водачъ на тази нова, крайна база въ развитието на комунистическата педагогика стана В. Шулгинъ, директоръ на Научния Институтъ на Марксистско-Ленинската педагогика, ста-

налъ идеологически центъръ и въдѣховителъ на школната политика отъ епохата на петилѣтката. Шулгинъ разви теорията за т. н. „постепенно умирање на школата“ въ комунистическото общество. Доколкото петилѣтката представлява отъ себе си предверие на комунистическото общество, школата трѣбва веднага „да се слѣе съ производството“, да стане органическа частъ на производствения процесъ, да стане „цехъ“ на завода, на фабриката или колхоза. Заводътъ и колхозътъ „все повече и повече взематъ върху себе си функциитѣ на училището“. „Звѣдно съ школата си отиватъ въ миналото сжцо и нейнитѣ традиционни атрибути: рѣзкото дѣлене на класове, опредѣленъ учебенъ планъ и, най-сетне, учебникътъ, този традиционенъ съсѣждъ на цѣлата школна премждрость, измѣрвачъ на успѣшността“.

На „фронта на школата“ дѣсната опозиция бѣ разобличена и разбита окончателно въ 1929 г. Съ унищожаването на дѣсната опозиция и културната петилѣтка отъ планъ за строителство се превърна въ програма за революционно преобразуване на цѣлата училищна система.

Въ що се състои съдържанието на културната революция, като знаме, съ което ком. партия се втурна да щурмува училището? За да се застави „пролетариатътъ“, който се оказа явно неспособенъ или нежелаещъ да се възползува отъ предоставената му привилегия „да гризе гранита на науката“, т. е. да се учи, К. П. решава да го застави насила „да гризе“ тоя гранитъ. Започва една чудновата „мобилизация“ за учене. Въ резултатъ на тая мобилизация, вече въ 1931—32 г. „работническото ядро“ въ вузитѣ (висшитѣ учебни заведения) и техникумитѣ пораста на 50%, а въ отдѣлни учебни заведения и до 75% — срещу 25% отъ последнитѣ години на НЕП'а. Училището бѣ слѣто съ производството. И това сливане бѣ прокарано не само въ организационно, но и въ чисто педагогическо отношение. Въ висшето училище то се изрази въ потѣкване ролята на професора: лекции, въ сжщностъ, не сжществуваха, а преподавателтъ се превърна въ ръководителъ на т. н. „учебни бригади“, т. е. групи отъ учащи се, на които той въ опредѣлени срокове дава общи задачи, стоящи въ тѣсна връзка съ „производствената практика“ на учащитѣ се (на заводитѣ, въ клиникитѣ, въ школитѣ и т. н.). Освенъ това, училището бѣ милитаризирано. То бѣ просто на просто вмѣкнато въ военния апаратъ на „отечеството на трудещитѣ се“. Това бѣ последната черта на „културната петилѣтка“, която се превърна отъ планъ за строителство въ знаме на свѣтовната революция. По тоя начинъ училището стана не само съставна частъ на производствения процесъ, но и органическа частъ на военния апаратъ на държавата.

Практическитѣ резултати на тоя планъ бѣха: увеличение броя на учащитѣ се и понижение на качеството на учебното дѣло, поради липса на училищни помѣщения и учителски кадри. Споредъ А. Бубновъ „понижаването на качеството на школното преподаване“ е достигнало своя максимумъ още въ 1930—31 г. По тоя начинъ действително умрѣ нѣщо въ школата, но това нѣщо бѣха не нейнитѣ стари, изпитани принципи, а болшевишкитѣ педагогически недомислия.

Съ декретъ отъ 5 септ. 1931 г. цѣлата тази новоизфабрикувана педагогика бѣ захвърлена на боклука, като съвсемъ негодно нѣщо, и вмѣсто нея пакъ бѣ възстановена осждената отъ Шулгинъ на „умирање“ стара педагогика, като цѣлиятъ този педагогически завой бѣ, безъ всѣкакво смущение, нареченъ „победа на генералната линия на партията въ педагогиката“. Шулгинъ и неговата школа бѣха заклеймени като „лѣваци опоргю-

ности", а усърдно защищаваниятъ отъ тѣхъ методъ на проектиръ" смѣтнатъ за негоденъ. Учебниците — току що отпечатани въ милиони екземпляри — написани въ шулгиновски духъ, бѣха конфискувани.

Качеството на „учението“ — ето лозунга на последната фаза на комунистическата педагогика. Учението е сжко трудъ, и при това трудъ доста напрегнатъ, изискващъ голѣма дисциплина на ума и тѣлото. Този трудъ е особенъ, различенъ е отъ „производствената работъ“. Тѣзи сж най-новитѣ открития на съветската педагогика. Унищожаването на противоположността между умствения и физически трудъ сега се смѣта за „лѣвичарски завой“. Общитѣ тенденции, отъ които е обхвааната съветската педагогика сж реставрационни. И тукъ болшевишкитѣ опити се увѣчаха съ неуспѣхъ.

Ос.

Чужди културни влияния въ нашия народенъ животъ.

На всѣка крачка, почти въ всички отрасли на нашето всѣкидневие, ние се сблъскваме съ прояви, които не сж присжщи на нашия народъ, не сж негови рожби, а сж наслоени съ течение на времето като една облицовка, копирана отъ други народи. Известно е, съ какво уважение у насъ винаги се тачи чуждото, съ каква заслѣпеностъ си затваряме очитѣ предъ неговитѣ недостатъци. И въ замѣна на това, съ какво остървение се нахвърляме срещу туй, което е продуктъ на народността ни животъ.

Въ следващитѣ нѣколко реда ще се опитаме да проследимъ, първо, причинитѣ на този отрицателенъ фактъ въ нашия животъ и, после — злинитѣ, които то непремѣнно ни причинява.

Когато още като хуно българи ние сме населявали далечнатѣ източни степи, характеренъ за нашата култура, пѣкъ и изобщи за нашия битъ, е билъ онзи източенъ персийски стилъ, който тѣй ясно се отразява по-късно въ дворцитѣ при Плиска и въ Мадарския конникъ. Тогава още никакви външни прояви не сж смущавали духа на хуно-българина, и той, доколкото му е позволявалъ характерътъ на неговия животъ, спокойно е творилъ по свой собствень маниеръ.

Обаче, разпадна се тогавашната българска държава, и нашитѣ прадѣди следъ дълго скитане, въ естествения за българитѣ нагонъ къмъ югъ, спрѣха своитѣ коне въ днешна България. Отъ този моментъ вече почва да се чувствува единъ по-силенъ напоръ на чуждото, респективно византийско влияние, възпирано, обаче, дълго време отъ все още твърдия и жилавъ духъ на стария българинъ.

Мнозина мислятъ, че съ въвеждане на християнството въ България вратитѣ за византизма сж били широко отворени. Въ сжщностъ, тѣй както днесъ се разбира византийската култура, тя изобщо не е сжществувала. Историята познава културата на елинитѣ, обаче сама по себе си реална чиста византийска култура не познава. Преди всичко, духътъ на цѣлата тогавашна византийска империя е билъ достатъчно космополитиченъ, за да не може той да създаде свои външни форми, нѣщо като народността култура. Затова погрѣшно е изобщо да се мисли, че ние въ културно отношение сме били повлияни отъ Византия, по простата причина, че тя изобщо е нѣмала своя характерна ней култура. Единствено ние сме били повлияни отъ нея досежно нашия политически животъ, и тъкмо това бѣше причина за падането ни подъ турско роб-

ство. Защото, ако този чисто византийски феодолизъмъ и тази чисто византийска поквареностъ въ политическия ни животъ не ни бѣше обладала до такава степенъ, ние щѣхме все още да представляваме оная заздравена като нация сила, която царъ Иванъ Асень II завеща на своитѣ приемници.

Обаче, съ настѣпване на турското робство условията коренно се промѣнятъ. Тогава се явяватъ вече тѣзи три фактора, които обуславятъ днешното ни преклонение предъ чуждото следъ единъ петдесетъ годишенъ свободенъ животъ. Защото тогава, оставени да се развиваме въ единъ непосиленъ икономически и духовенъ животъ, отъ една страна, ние забравихме за българската култура, отъ друга — придобихме една робска психика, и отъ трета — почнахме да се надяваме изключително на чужда помощ за излизане отъ това положение. Характерни за последното сж думитѣ, тѣй често произнасяни отъ нашитѣ дѣди отъ преди освобождението: „Потрайте, дѣдо Иванъ си знае работата!“ Действително въ първитѣ години на нашето робство ние все пакъ живѣехме нашия народностенъ животъ, обаче съ налагане официално на грѣцката патриаршия за духовенъ водачъ на християнитѣ подъ властта на турцитѣ и, особено, следъ започване на денационализаторската политика и на самитѣ турци (еничерство, помохамеданчване на родопския край — помациитѣ и др.), този животъ малко по малко угасна, докато остана да тлѣе само въ затѣненигъ келийки на манастиритѣ, кждето ревностни служители пазѣха свещения огънь на българщината.

Освенъ това вѣчниятъ страхъ и жестокостта на поробителитѣ пречупиха гордия нравъ на стария българинъ и създадоха една робска психика, обладанъ отъ която човѣкъ никога не може да се издигне до висотата на творецъ.

Това пѣкъ отъ своя страна накара българина да загуби вѣра въ своитѣ сили и да зачака съ пълно примирение благоволенieto на сждбата, или на нѣкой чуждъ народъ, та дано тѣ облекчатъ страданията му.

И тѣй като тѣзи три фактора свършено спѣнаха духовното развитие на нашия народъ, то ние изоставахме много назадъ въ културно отношение спрѣмо запада и изобщо спрѣмо другитѣ народи. Затова, когато действително „Дѣдо Иванъ“ ни дари свободата, ние се видѣхме свършено сразени отъ културнитѣ постижения на другитѣ народи и, неотърсили се още отъ робската психология, хвърлихме се смѣло да имъ подражаваме.

И тѣй като тогавашната наша интелигенция внасяше безразборно „новитѣ постижения и, при това, отъ най-различни страни, ние рискувахме, отъ една страна, да възприемемъ и всичко отрицателно отъ другитѣ, а отъ друга свършено да се обезличимъ като народъ въ тази неминуема космополитична култура, която ни се поднасяше.

И ако това обезличаване все пакъ не стана, то бѣ затуй, защото българскиятъ селянинъ все още тачеше традициитѣ на своя народъ, пѣкъ и много-много не вѣрваше на градската интелигенция. Обаче, по градоветѣ, кждето най-много проличава културния животъ на нашата страна, малко по малко тѣзи чужди примѣси се наслоиха, дадоха вече единъ свършено небългарски обликъ на българския градъ. И това, може би, бѣше най-голѣмата причина за пропастьта, която се появи между града и селото.

И изпрѣчваме се предъ настоящия моментъ, когато вече това чуждо спокойно шествува навсѣкжде.

Характеренъ напримѣръ е следниятъ фактъ.

Чехитѣ бѣха подигнали голѣмъ въпросъ за нѣколкото хиляди български градинари въ тѣхната страна и искаха изгонването имъ. Сърбитѣ систематически изгонватъ нашитѣ събрата отъ роднитѣ имъ огнища, гърцитѣ нагло наложиха изселването на българитѣ предъ невъзму-

тимата обществена съвестъ подь формата на „доброволно изселване“, ромънигѣ създаватъ единъ невъзможенъ животъ въ златна Добруджа, а турцитѣ, нашигѣ ужъ приятели, само следъ Балканската война прогониха 200 хиляди българи и оставиха днесъ Одринъ съ петдесетина български семейства.

А ние — всѣки чужденецъ е добре дошълъ въ нашата гостолубива страна.

Чехитѣ иматъ у насъ грамадни индустриални и търговски предприятия, сърбитѣ — свои партии, гърцитѣ — училище и черква, а ромъни и турци се ползуватъ съ всички правдини, като равноправни граждани на нашата страна. Предъ чужденцитѣ винаги заставаме въ позата на колѣнопреклонни пажове, докато достигнахме до сценитѣ при посрѣщането на Хозе Мохика.

Изоставихме дивния ритъмъ на народната пѣсень, за да гонимъ мекушавата хармония на запада, изразена въ две основни гама — мажорна и миньорна, докато въ нашата пѣсень тѣ се наброяватъ къмъ тридесетъ и две. Изоставихме и чудната динамика на хореографичното ни изкуство, подобно на което намираме само въ рускитѣ танци. И накрай ще споменемъ, че всички секти, течения, партии, вѣри, които човѣкъ може да срѣдне по свѣта, иматъ своитѣ поддръжници и въ България. И достигнахме до тамъ, че български католишки свещеници да не произнасятъ въ литургията името на Н. В. Царя.

Всичко това не може да не доведе до обезличаването ни като народъ. Обезличаване, което въ днешнитѣ времена, когато повече отъ всѣкога е необходимо запазването на народността ни характеръ, ще бжде много пагубно за насъ.

Стара истина е, че всѣки народъ трѣбва да се развива възъ основа на своитѣ собствени характерни особености и възможности. Ние трѣбва да оставимъ българския народъ да мисли и чувствува по свой, а не по чуждъ начинъ.

Най-после стига сме изнасилвали собственитѣ си души.

Или ние ще се издигнемъ като самостоятеленъ народъ въ културно отношение и ще се откажемъ отъ чуждото, или насъ ни очаква туй, което сполетя второто българско царство.

Българскиятъ народъ, който въ миналото бѣше водачъ на цѣлия славянски родъ, трѣбва пакъ да заеме своето мѣсто. Това е светата му мисия. А то ще стане, само когато изградимъ индивидуалността му и създадемъ самобитната народностна култура.

Кл. Далкалъчевъ.

ОФИЦИАЛЕНЪ ОТДѢЛЪ.

Окръжно № 2229 отъ 10 априль 1933 год. на Св. Синодъ до Епархийскитѣ начальства въ Царството: По събиране свѣдения за починали митрополити.

Ваше Високопреосвещенство,

Почти всички блаженопочинали български иерарси сж взели живо участие въ църковно-народнитѣ ни борби. За нѣкои отъ тѣхъ има запазени и обнародвани кратки бележки, за други се знае твърде малко, а за трети пкъ липсватъ каквито и да е сведения.

Заслугитѣ на тия строители на нашата родна Църква сж голѣми и не трѣбва да се забравятъ. Тѣхнитѣ трудове, народополезна дейность и жертви предъ отечествения олтаръ трѣбва да се изнесатъ и посочатъ, за

да служатъ за поука и примѣръ на грядущитѣ поколѣния, които да черпятъ отъ тѣхъ вдъхновение за родолюбива и предана служба на църква и народъ.

Оценявайки по достоинство тѣхното служение, въ заседанието си на 20 мартъ т. г. Св. Синодъ реши да се събератъ сведения за живота и дейността на всички приснопаветни архиереи отъ времето, когато се започна църковниятъ въпросъ и учреждаване на Екзархията, които сведения, следъ като бждатъ систематизирани, да се издадатъ въ отдѣленъ сборникъ.

Того ради умоляваме, Ваше Високопреосвещенство, да съберете и изпратите въ Св. Синодъ такива сведения за живота и дейността на всички починали митрополити, които презъ това време сж светителствували на катедра. Необходимо е за всѣки отъ тѣхъ поотдѣлно да се отбележи: името, датата на рождението, мирското му име, встѣпването му въ духовенъ санъ, на кой манастиръ е билъ братъ, кой е билъ неговиятъ старецъ; кога е получилъ разнитѣ си духовни степени; какви служби е вземалъ до избирането му за митрополитъ; датата на избора му за митрополитъ и встѣпването му на митрополитския престолъ; билъ ли е членъ на Св. Синодъ и кога; участвувал ли е въ други архиерейски събрания и кога; какво участие е вземалъ въ общонародни инициативи (църковно-училищни, църковно-обществени и др.), кога и кжде е починалъ; кжде е погребанъ; оставилъ ли е завещание и какви обществени дарения е направилъ; какви трудове е напечаталъ и др.

Освенъ това, потрѣбно е да се изпратятъ въ Св. Синодъ, ако има останали писма и разни портрети на тия покойници, изнасящи моменти отъ живота имъ, които документи ще бждатъ запазени за научно използване въ специалния отдѣлъ при Синодалния Църковно историко-археологически музей въ София.

Препоръчваме се и пр.

Намѣстникъ-Председателъ на Св. Синодъ:

† Видинский Неофитъ.

БЕЛЕЖКИ И ОТЗИВИ.

За българското занаятчийство. Съюзътъ на занаятчийскитѣ и професионални сдружения въ България е нашата най-голѣма економическа организация. Тя обхваща цѣлото организирано занаятчийство въ всички градове и села на страната, затуй насоката въ нейното развитие не бива да се оставя безъ внимание — било отъ страна на държавата, било отъ страна на ония фактори, които движатъ и направляватъ обществената мисль. Ние знаемъ каква голѣма роль изигра българското еснафство въ епохата преди освобождението за извоюване на духовна и политическа свобода за народа. Еснафството, възглавявано отъ великитѣ дейци на възраждането, бѣше послушно чело на Църквата, вѣренъ стражъ на народното единство и самоотверженъ борецъ за народни правдини и свобода. Като голѣма и мощна организация, Съюзътъ на българскитѣ занаятчи и въ днешно време може да играе важна роль въ нашия държавенъ и общественъ животъ. За голѣмо съжаление, обаче, комунистическата епидемия, която въ пѣтя на своето разпространение покосява всичко, не пощади и занаятчийския съюзъ. Разполагащи съ добре организиранъ агитаторски апаратъ, българскитѣ комунисти, изпълнявайки заповѣдитѣ на Москва, успѣха да навлѣзатъ въ редоветѣ на тази мощна чисто професионална организация и да забиятъ въ нейната здрава снага единъ голѣмъ трътъ,

освобождаването отъ който не ще може да стане до-
сущъ безболезнено и безъ известни сътресения. Чрезъ
всевъзможни хитрини и умѣла пропаганда, на послед-
ния конгресъ на Съюза, комуниститѣ успѣха да се до-
бератъ до ръководнитѣ служби въ него. Почти цѣлиятъ
централенъ комитетъ до преди нѣколко дня бѣ въ рѣ-
цетѣ на комунисти. Дейността на тоя комитетъ бѣ
чужда на всѣкакви професионални тежнениа и се из-
разяваше въ редица чисто комунистически прояви. Той
издигна лозунгитѣ: отмѣняване на З. З. Д., обща и без-
условна амнистия за всички емигранти и осждени по
атентага въ „Св. Недѣля“, връзки съ С.С.С.Р., изпра-
щане делегация въ С.С.С.Р., подписки за събрание суми
за тая делегация и пр. и пр.

Оставенъ на властъ, този централенъ комитетъ
можеше да комунизира цѣлото занаятчиство и тогава
провалата на държавата щѣше да бѣде сигурна. Но
ето че буднитѣ и съзнателни занаятчи, следъ едно не-
спокойно дълготърпение, можаха да се сдлушатъ и,
видими отъ желание да спасятъ Съюза отъ болшеви-
ране, проговиха комунистическия централенъ комитетъ
отъ съюзната канцелария и го замѣстиха съ единъ вре-
мененъ комитетъ, съставенъ отъ благонадежни и родо-
любиви занаятчи. Тази акция получи подкрепа отъ
множество сдружения отъ провинцията и сега се чака
свикването на конгреса, за да се затвърди положението
на Съюза. Комунизираниятъ Ц. К. се мъчи да си въз-
върне правата, като се опира върху законитѣ на стра-
ната, но това едва ли ще му се удаде, защото властѣта
знае, че комуниститѣ на лѣво и на дѣсно тѣчатъ всич-
ки закони и прибѣгватъ къмъ последнитѣ, само когато
трѣбва да защитятъ безчестнитѣ си позиции и да по-
криятъ мерзкитѣ си дѣла.

Селването на българското съзнателно занаятчиство
и неговата ревностъ въ борбата за спасяване отъ бол-
шевиране най-мощната економическа организация, е
единъ знаменателенъ фактъ, който може само да радва
добритѣ българи. На занаятчиството подобава да играе
своята историческа и благородна роль — да работи
подъ националното знаме на занаятчийска и стопанска
България. Затова неговата борба срещу комунистиче-
скитѣ елементи въ Съюза е морално оправдана. Нужно
е само тя да се изразява въ форми, при които да не
се наруши законътъ. Трезвото занаятчиство — твърдо
върваме въ това — ще запази закона и ще победи.

Кое ще ни спаси. Презъ последнитѣ 1-2 ме-
сеца Европа прекара дни на голѣма дипломатическа
треска. На конференции и срещи дипломатитѣ работиха
съ необикновено напрежение, за да защитятъ интереситѣ
на държавитѣ, които представляваха. И както винаги,
съ победа могатъ да се похвалятъ само държавитѣ на
френския блокъ. Ревностни защитници на неправдата и
непоправими въ своитѣ грабителски апетити, представи-
телитѣ на тоя блокъ сториха на конференциитѣ всичко,
за да запазятъ непоносимото вече статукво въ Европа.
Тѣ измудриха и склучиха множество пактове, които, по
думитѣ на известния нашъ професоръ по международно
право г. Геновъ, взаимно се обезсмислятъ единъ други.
Тѣ влѣзоха въ съглашение и съ Русия, политиката на
която по идеология е въ пълно противоречие съ тѣхнитѣ
политически концепции. Победенитѣ държава излѣ-
зоха отъ тѣзи конференции и срещи още по-озлочестени,
отколкото до сега, и като че ли тѣхната изолираностъ
става по-голѣма и по-опасна. Особено това последното
трѣбва да се каже за България. Тя е заобиколена не
само отъ държави, враждебно настроени къмъ нея, но
сега е подложена на друга, още по-голѣма опасностъ:
тя е прицелна точка и отъ страна на нѣколко съюзи и

пактове. Изразители на схрацането, че България днесъ
е изправена предъ най-голѣми опасности се явяватъ
почти всички сериозни вестници. Неуспѣхитѣ на нейната
дипломатия се подчертаватъ дебело. Всички се трево-
жатъ отъ мисълта, че България е изоставена отъ всич-
ки. А най-голѣми страхове предизвиква пактътъ за оп-
редѣляне на нападателя, окончателно формулиранъ и
приетъ въ Лондонъ. Въ тоя пактъ всички виждатъ една
смъртоносна стрела, насочена срещу България.

Какво да се прави? Кой ще ни спаси? — Народ-
ната мъдростъ казва: „Помогни си самъ, и Богъ ще ти
помогне“. Ако ние не се преродимъ, ако не се отър-
вемъ окончателно отъ гибелната партизанщина, ако не
спратъ безполезнитѣ междупартийни и остри съсловни
борби, ако не се обединимъ около голѣмитѣ национални
въпроси, ако не заработимъ самоотвержено, всепредано
и при пълно единодушие за общонародно благо, ако не
очистимъ съвеститѣ си и станемъ по-културни, ако, съ
една речъ, не дадемъ доказателства предъ чуждия свѣтъ,
че сме народъ творчески и че можемъ да внесемъ нѣщо
въ съкровищницата на човѣшкия напредѣкъ и цивили-
зация, ние нѣма да спечелимъ симпатитѣ на културна
Европа и винаги ще бждемъ гледани само като една
вещъ, която може да бжде използвана и после захвър-
лена. Значи изходниятъ пунктъ на спасението ни е въ
самитѣ насъ. Въоръжени съ добродетели и сплотени
около родината, ние ще излчимъ отъ своята срѣда
ония личности, които съ най-голѣмо достоинство и умѣ-
ние ще представляватъ България и нейнитѣ интереси
предъ чуждия свѣтъ. Победелитѣ жънатъ успѣхи, за-
щото сж единни вътре въ своитѣ предѣли и вънъ съ
своитѣ съюзници. За вътрешно единство трѣбва да ра-
ботимъ и ние, ако искаме да избѣгнемъ надвисналата
ни опасность.

ИЗЪ ПЕЧАТА.

Учителѣ, свещеници и офицери.

„Радостно бѣше да се наблюдава на завчерашния
съборъ на Свещеническия съюзъ какъ представители на
учителитѣ и запаснитѣ офицери възторжено подаваха
братски ръка на народното свещенство за сплотена и
вѣрна служба на Църквата, нацията и държавата. Това
сж проблѣски на новъ български день.

А до скоро не бѣше тѣй. Доскоро Учителскиятъ
съюзъ отминаваше като чуждъ свещеническиятъ съборъ,
а запасното офицерство ги поздравяваше, но повече
по традиция и отъ учтивостъ. Днесъ вече Неутралниятъ
учителски съюзъ — откъснатъ отъ влиянието на со-
циалиститѣ — се приближава бързо и искрено до Све-
щеническия съюзъ, запаснитѣ офицери одухотворяватъ
все повече традицията, като замѣстватъ формалната
учтивостъ съ живи отношения и по-широко сътрудни-
чество съ свещеницитѣ.

Нашата интелигенция, въ лицето на учителитѣ и
запасното воинство, си дава все по-ясенъ отчетъ за гра-
мадната пакостъ отъ изолирането на българския наро-
денъ свещеникъ отъ българското народно училище и
културно-обществения ни животъ.

Днесъ голѣма частъ отъ нашата ръководна интеле-
лигенция все по-ясно съзнава, че когато служителитѣ и
пазителитѣ на духовната, интелектуалната и физическа
мощъ на народа сж раздѣлени по манталитетъ и методи
на обществено служение, неизбежно раздѣленъ и слабъ
ще бжде и самиятъ народъ въ своето материално и
духовно строителство.

Днесъ все по-ясно се разбира, че това раздѣляне между свещеници и учители не е било естественъ процесъ, а повече изкуствено насаждане, пренесено отвънъ по силата на нашето безогледно подражание на западноевропейската общественно-политическа уредба.

И тъкмо защото всичко това се схваща ясно, затова и на вчерашния свещенически съборъ здраво се заключиха три братски рѣше — тѣзи на свещеницитѣ, учителитѣ и офицеритѣ. Сложиха се твърдитѣ основи на тройния съюзъ на българската народна интелигенция за закрила на народъ и държава противъ тъмнитѣ сили на отрицанието и разединението“.

(в. „Миръ“, бр. 9891).

СЕДМИЧЕНЪ ПРЕГЛЕДЪ НА СЪБИТИЯТА.

Правителството продължи обискитѣ и претърсванията и въ други градове извънъ столичнитѣ квартали. Арестувани сж нови хора съ оружие. Задържанитѣ до сега се изпращатъ въ концентрационни лагери.

— Министъръ-председателтъ свика комисията по външнитѣ работи на заседание по изяснение заключения отъ Русия пактъ съ Малкото съглашение и др. държави.

— Правителството забрани износа на сребърни монети и предмети.

— Министъръ-председателтъ г. Мушановъ съ италияския пълномощенъ министъръ г. Кора направиха разходка по Дунава.

Правителството реши българското параходно дружество да купи два парахода отъ 3,800 и 5000 тона.

Споредъ виенскитѣ вестници въ Югославия сж станали нови атентати: въ Загребъ, Спалато и Сараево.

Въ Гърция положението не е много добро. Следъ солунскитѣ депутатски избори опозицията смѣта, че правителството нѣма довѣрието на народа. Правителството обаче предупреждава опозицията. То ще прибѣгне до премахване на сената.

Франция сполучи да изолира Германия съ сключенитѣ пактове между Русия и нейнитѣ съюзници. Литвиновъ, авторътъ на пактоветѣ, гостува на френското правителство.

Германското правителство окончателно разтури всички партии и забрани на разни дружества да се занимаватъ съ държавни въпроси. Фонъ Папенъ напусна Римъ, дето подписа съ Ватикана конкордата. Въ Германия сж станали митинги противъ мирнитѣ договори.

Американскиятъ доларъ продължава да пада. Америка е решила да продължи въоръжаването си, убедена, че конференцията за разоръжението не ще даде резултатъ.

Сключениятъ отъ Русия пактъ съ западнитѣ ѝ съседи се обяснява съ лошото вътрешно положение на Русия и лошитѣ ѝ отношения съ Манджурия и Япония.

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ.

Въпросъ. При кръщение, може ли възприемникътъ, при липса на елей (зехтинъ), да донесе растително масло (слънчогледово, сусамово, рапично и пр.)?

Отговоръ. Цитирамъ думитѣ на голѣмия руски литургистъ о. Хойнацкий, стр. 13 и руския Църков. вестникъ, брой 48, 1892 г.: „Елейтъ трѣбва да бжде чистъ, пресенъ и непримѣсенъ съ никаква друга жидкостъ. Не бива да се употрѣбвява при кръщението какво да е масло, напр.: ленено, слънчогледово, и дори „лампадно“ (за кандило) и др. подобни. Най-добро отъ всичко е, да се намѣри прованско масло...“

За да не се изпада при такива случаи въ неудобно положение, добре е църковното настоятелство своевременно да се снабди съ едно стъкло чисто маслиново масло (елей) и да отлива по-мъничко за всѣко кръщение въ една чашка: възприемникътъ съ готовность ще плати за него 2—3 лева. Свещеникътъ ще го освети и ще помаже отрочето.

Въпросъ. Полага ли се и възприемникътъ да помаже кръщаваното дете съ елей, или е достатъчно само онова на свещеника?

Отговоръ. Нигде не е казано, че и възприемникътъ трѣбва да помазва — достатъчно е само онова на свещеника. Обаче, има мѣста въ отечеството ни, гдето обичаятъ е, щото свещеникътъ, следъ като капне кръстообразно елей въ водата, да налива малко отъ него и върху дланъта на възприемника и после оттамъ взема и помазва детето. Този обичай е добъръ и удобенъ, защото свещеникътъ по-лесно потапя „двата си прѣста“ (както е казано въ служебника). Понеже всѣ таки върху ржката на възприемника остава елей, *позволено е той да си отрие ржката* върху косата или тѣлото на детенцето, безъ да чете за това нѣкаква молитва.

Въпросъ. Благочестиви християни желаятъ да си причастятъ децата три сжботи подъ редъ. Трѣбва ли да имъ се позволи?

Отговоръ. Св. Църква е наредила християнитѣ да се причастяватъ четири пѣти въ годината, т. е. презъ всѣки постъ. Но това не значи, че не могатъ да се причастятъ и другъ пѣтъ, стига да сж се подготвили както повеляватъ правилата. Въ древно време, презъ време на гоненията, християнитѣ се причащавали при всѣка литургия. Така щото, *формално* не можешъ да запретишъ на твоитѣ християни да причащаватъ децата си три седмици подъ редъ. Но трѣбва да внимавашъ да не би съ честото причащаване да се *омаловажи*, да се *вулгаризира* таинството. Сетие, добре е да изследвашъ, коя е интимната причина на тѣхното искане: ако е благословена, ще имъ разрешишъ.

Прави ми впечатление, че искатъ да си причащаватъ децата въ *сжбота*. А защо не въ недѣля? Да не би да сж подъ влияние на сектанти — сжботници (адвентисти)? Добре проучи всичко това и гледай да не станешъ оржие на сатанински попѣлзновения!

Въпросъ. Добри православни християни се сродяватъ духовно (чрезъ св. кръщение). Следъ време кръщелничето умира, а майка му овдовѣва и възприемникътъ-вдовецъ заживѣва незаконно съ нея. Понеже Православната църква, съгласно окръжното на Св. Синодъ №3225/922 год., основано на 52 трулско правило, отказва да благослови брака имъ, странитѣ прибѣгватъ къмъ католическата църква, която съ радостъ узаконява незаконносжжителството.

Има ли начинъ и срѣдства такива християни да бждатъ овардени отъ подобни деяния на католичеството?

Отговоръ. Тия християни сж сторили беззаконие и трѣбва да понесатъ наказанието си отъ родната си Църква. За да се овардятъ отъ попѣлзновенията на католичеството, трѣбва да сжществува специаленъ *законъ за въроизповѣданията*, гдето да се предвиждатъ санк-

ции за грабителскитѣ похвати на тия вѣроизповѣдания. За голѣмо съжаление, обаче, и до день днешенъ, следъ 55 години свободенъ животъ, още нѣмаме такъвъ законъ...

Вие наричате тия хора (незаконносъжителствуващитѣ) „добри православни християни“, но азъ не мога да приема, че сж добри православни християни хората, които толкова ниско ценятъ своето православие, че, зарадъ насищане тѣлеснитѣ си похоти, сж готови да извършатъ беззаконие, а за да го узаконятъ, отстъпватъ отъ православната си вѣра и отиватъ при чуждо вѣроизповѣдание...

Въпросъ. Въ служебника (Синодално издание) е казано:

1) „Ако на всѣкидневната утрень има хвалитни стихири и Велико славословие, а Литургия не се извършва, въ такъвъ случай, следъ славословието, изпѣва се тропарьтъ и се четатъ Апостолъ и Евангелие“.

2) „Ако на всѣкидневната утрень нѣма Велико славословие, а се извършва Литургия, на самата утрень Апостолъ и Евангелие не се четатъ, защото тѣ се четатъ на Литургията“.

Питамъ: когато на всѣкидневната утрень нѣма нито славословие, нито пакъ се извършва Литургия, следва ли да се четатъ Апостолъ и Евангелие?

Отговоръ. Ти добре си прочелъ и разбралъ писаното на стр. 61 и 62 на служебника отъ 1928 г., но защо не си обърналъ внимание на реда на утреньта, изложенъ малко по-напредъ (на стр. 58), гдето става речъ именно за такава утрень, за която питашъ: *нѣма нито славословие, нито пакъ се извършва литургия?* Прочети изложения тамъ редъ и ще видишъ, че Апостолъ и Евангелие има *всѣки день* и, че когато нѣма славословие и литургия, тѣ се четатъ *следъ изпѣването на тропара, подиръ Трисязное.*

Кога не се четатъ презъ годината апостолъ и евангелие — указано е на стр. 59 на сжция служебникъ *въ заградената съ скоби бележка.* Изобщо, дабре е, кога правишъ справки, да поглеждашъ по-далечко *назадъ и напредъ.*

Освенъ това, фактътъ, че св. Апостолъ и св. Евангелие сж раздѣлени на четива за всички дни, трѣбва да ти подскаже, че всѣки день се четатъ апостолъ и евангелие.

Свещеножкономъ: Ат. П. Маджаровъ.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЬ

I. У насъ.

Закриване на лѣтната Синодална сесия. На 10 т. м. Св. Синодъ преустанови заседанията на своята лѣтна сесия. Зимната сесия ще бжде открита на 10 ноемврий т. г.

Заминаване на синодалнитѣ митрополити. Въ вторникъ, на 11 т. м., заминаха за Клисурския манастиръ, Берковско, Тѣхни Високи Преосвещенства сино-

далнитѣ митрополити св. Видинскиятъ г. Неофитъ, Намѣстникъ-Председателъ на Св. Синодъ, св. Неврокопскиятъ г. Макарий, св. Софийскиятъ г. Стефанъ и св. Сливенскиятъ г. Иларионъ.

Негово Високопреосвещенство Намѣстникъ-Председателътъ ще остане на почивка известно време въ манастира, а останалитѣ Синодални Архиереи се завърнаха въ столицата днесъ.

Военниятъ министъръ при Н. В. Преосвещенство Намѣстникъ-Председателя на Св. Синодъ. На 11 т. м. сутринята Негово Високопреосвещенство Намѣстникъ-Председателътъ на Св. Синодъ бѣ посетенъ отъ министра на войната г. ген. Кисьовъ.

Министърътъ на благоустройството г. Вергилъ Димовъ на 8 т. м. е посетилъ Бачковския манастиръ. На другия день, недѣля, г. министърътъ е заминалъ отъ манастира за с. Чепеларе.

Отпътували ректори. Отпътуваха си Негово Преосвещенство св. Смоленскиятъ епископъ Евлогий, ректоръ на Пловдивската духовна семинария, и Негово Високопреподобие архимандритъ Флавианъ, ректоръ на Свещеническото училище при Черепишкия манастиръ.

Опровержение. Канцеларията на Св. Синодъ е натоварена да изкаже своитѣ съжаления и недоумения за помѣстеното подъ форма на некрологъ въ в. „Зора“, брой 4201, отъ 7 того, тенденциозно и клеветническо съобщение, по случай смъртъта на Ив. Ниновъ. Покойниятъ не е билъ уволенъ, а е билъ освободенъ отъ длъжностъ поради съкратяване на длъжността му въ бюджета. Сжщиятъ е билъ преназначенъ за касиеръ-счетоводителъ въ Рилския манастиръ. Затова крайно недоброевѣстно е да се злоупотрѣбява съ паметъта на единъ покойникъ, както и да се винятъ и чернятъ други лица за злополуката съ него, за която нѣма вина никой, а е вследствие на нещастенъ случай.

Промѣни въ училищния персоналъ на духовнитѣ училища. Св. Синодъ е направилъ следнитѣ промѣни за идната 1933/34 учебна година въ училищния персоналъ на подведомственитѣ нему духовни учебни заведения:

Софийска духовна семинария. Освобожава се отъ длъжностъ учителътъ ефимери-библиотекаръ протоерей Лило п. Йончевъ, който минава на служба по ведомството на Софийската Митрополия. На негово мѣсто се назначава отъ 15. IX. т. г. иеродяконъ Партий, завършилъ тая година Богословския факултетъ при Софийския университетъ, който своевременно ще бжде ржкоположенъ въ иеромонашески чинъ.

Освобожава се приватниятъ учителъ по стопанство Атанасъ Дончевъ.

Преназначаватъ се за идната учебна година всички останали приватни преподаватели.

Пловдивска духовна семинария. Освобожава се отъ длъжностъ редовниятъ преподавателъ Трасибулъ Зафировъ, който се преназначава за приватенъ преподавателъ по класическитѣ езици.

Освобожава се приватниятъ учителъ по химия Недѣлко Тодоровъ Недѣлчевъ.

Преназначаватъ се и за идната учебна година всички останали приватни преподаватели.

Свещеническо училище при Черепишкия манастиръ. Освобождаватъ се, поради съкращаване на длъжноститѣ имъ, учителитѣ Александъръ Коцаръ, Лило Лоловъ и Дамянъ Цанковски.

Назначава се за учителъ иеродяконъ Григорий, свършилъ тая година Богословския факултетъ при Софийския университетъ.

Съборъ на Православнитѣ християнски братства. Св. Синодъ е далъ благословение да се свика на 3, 4 и 5 септемврий т. г. въ гр. Габрово VI-ятъ редовенъ съборъ на Православнитѣ християнски братства въ България.

Отпуснати стипендии за следване въ Богословския факултетъ. Св. Синодъ е отпусналъ цѣли стипендии за следване въ Богословския факултетъ при Софийския университетъ на *неродяконъ Наумъ*, свършилъ пръвъ по успѣхъ презъ текущата учебна година курса на Софийската духовна семинария и на Стояновъ Стоянъ Кръстевъ, свършилъ сжщо пръвъ по успѣхъ презъ текущата учебна година курса на Пловдивската духовна семинария.

Заседания на Висшия Учебенъ Съветъ. На 16 т. м., въ салона на III Софийска прогимназия, ще стане откриването на заседанията на Висшия Учебенъ Съветъ съ речъ отъ министра на Народното просвѣщение г. Д-ръ Ат. Бояджиевъ. Съветътъ ще се занимае съ новия законопроектъ за народното просвѣщение. Ще участвувать въ заседанията на съвета около 87 души.

За представител на Св. Синодъ е опредѣленъ Негово Преосвещенство св. Стобийскиятъ епископъ г. Борисъ, секретаръ на Св. Синодъ.

Декларация на В. М. Р. О. Централниятъ комитетъ на Вътрешната македонска революционна организация, вземайки поводъ отъ всички апели, които се отправятъ въ последно време отъ разни страни за спиране на македонскитѣ убийства и за да даде още веднъжъ доказателство за своята най-добра воля, е направилъ една публична декларация, че е готовъ да спрѣ преследването на провиненитѣ предъ В. М. Р. О. лица, ако тѣ дадатъ въ петнадесетдневенъ срокъ нужнитѣ увѣрения, че ще престанатъ да конспириратъ занаяпредъ противъ нея и македонското освободително дѣло.

Въ противенъ случай В. М. Р. О. щѣла да бжде принудена, противъ волята си, да опредѣли наново своето поведение, отхвърляйки всѣка отговорностъ отъ себе си за всичко, което може да последва.

Изъ Свещеническото училище при Черепишкия манастиръ. Тази година сж завършили курса на училището 38 ученици.

Обявлението за приемане на ученици за презъ идната 1933/934 учебна година въ Софийската и Пловдивската духовни семинарии е помѣстено на последната страница въ тоя брой на „Църковенъ вестникъ“.

II. Въ чужбина.

Еладската църква. Споредъ атинския в. „*Ек-лисиа*“, органъ на Еладската църква, на 18. V. т. г. американката Зила Ванъ Лоу, която пребивавала въ Англия, посетила атинския митрополитъ г. Хрисостомъ и поинскала отъ него да научи, какъ би могла да се установи въ паметъ на нейния съпругъ една награда отъ типа на Нобелевата премия, която да функционира последователно въ известни страни на свѣта и да бжде награда на онѣзи ученици отъ училищата, които биха развили по най-добъръ начинъ темата за подтикване напредъ въпроса за приятелство между народитѣ чрезъ религията. Атинскиятъ архиепископъ изложилъ предъ американката разни мнения, които тя пожелаала да има и писмено.

— Касандрийскиятъ митрополитъ изпратилъ до канцеларията на Еладската църква писмо, съ което съобщилъ, че въ селата на неговата епархия комуниститѣ,

служейки си съ старокалендарния въпросъ, престрували се на старокалендарци и по този начинъ вмъквали селанитѣ въ разни манифестации противъ Църквата. Досега тѣ били завзели незаконно нѣколко църкви, кждето извършвали литургии съ старокалендарци свещеници, а напоследкъ сжщитѣ били заели и една плевня въ с. Епаноми, която превърнали въ църква и кждето извършвали литургии. Митрополитътъ на нѣколко пжти билъ протестиралъ предъ Генералъ-губернаторството въ Солунъ за всичко това и искалъ да се отстранятъ отъ района на епархията му свещеницитѣ старокалендарци, но неуспѣлъ да постигне нищо, понеже тѣзи свещеници имали въ ржцетѣ си писмени документи, които удостоверявали, че били на постоянна служба въ тѣзи села.

— Въ Министерството на просвѣщението и на изповѣданията напоследкъ се получило, съобщаватъ атинскитѣ вестници, писмо отъ Св. Синодъ на Еладската църква, съ което се искало отъ Министерството да се одобри свикването на архиерейското събрание на Еладската църква въ Атина презъ идния м. октомврий т. г., за да се занимае съ измѣняването на органическия уставъ на Еладската църква и попълването на вакантнитѣ митрополически катедри. Сжщото архиерейско събрание ще се занимае още и ще реши измѣнение въ устройството на богословскитѣ (църковнитѣ) пансиони, устройство на касата за осигуряване клирицитѣ въ Гърция, свещената мисия въ страната и разрешаване на старокалендарския въпросъ.

Обявление № 12.

Настоятелството при катедралната църква „Успѣние Богородично“ въ гр. Габрово съобщава, че дири постояненъ пѣвецъ съ силенъ приятенъ гласъ и да владѣе източното пѣние — при прилично възнаграждение. Желаящитѣ да се явятъ на пѣние.

гр. Габрово, 20. VI. 1933 год.

3—762—3

Отъ настоятелството.

Църковно настоятелство при храма „Св. В. М. Георгий“ въ с. долни Лозенъ, Софийско.

Обявление № 23.

Настоятелството известява, че енорията, състояща се отъ 350 кжщи, е вакантна. Приематъ се кандидати съ семинарско образование.

Желаящитѣ кандидати да се явятъ въ едномѣсеченъ срокъ отъ двукратното публикуване настоящето на пѣние, проповѣдь и опознаване.

Отъ настоятелството.

2—809—2

Видински Епархийски Духовенъ Съветъ.

Обявление № 2470.

Петра Иванова отъ село Мездрей, Берковско, е и изгубила бракоразводното си писмо отъ 27 ноемврий 1828 година № 4603. То се счита невалидно и е замѣнено съ дубликатъ.

Видинъ, 6-й юлий 1933 година.

А. Керановъ.

1—1269—1

Софийска и Пловдивска Духовни Семинарии.

ОБЯВЛЕНИЕ.

За идната 1933/1934 учебна година ще се приематъ въ I класъ на Духовнитѣ Семинарии ученици по успѣхъ на училищнитѣ имъ свидетелства, безъ приеменъ изпитъ.

Юноши, не по-възрастни отъ 17 години, които сж свършили трети прогимназиаленъ класъ съ примѣрно поведение и съ общъ успѣхъ най-малко добъръ (4), подаватъ най-късно до 1 септемврий на името на Ректора заявление, придружено съ нужнитѣ документи (последно училищно, кръщелно и медицинско свидетелства) и декларация отъ родителитѣ или настойниците, че иматъ срѣдства да ги издържатъ.

Кандидати, чиито документи не бждатъ повърнати, трѣбва да се явятъ на 8 септемврий въ Семинарията на медицински прегледъ и провѣрка на слуха и гласа.

Въ I класъ ще се приематъ въ Софийската духовна семинария 70 ученика, а въ Пловдивската духовна семинария — 40 ученика, които сж напълно здрави, иматъ развитъ музикаленъ слухъ и гласъ и най-горенъ успѣхъ на училищното свидетелство. Не се приематъ въ Семинарията ученици, които сж лишени отъ музикаленъ слухъ и не могатъ да пѣятъ.

Забележка. По пѣние се изпитва гласътъ и слухътъ на кандидата чрезъ изпѣване на нѣкоя църковна или училищна пѣсенъ.

Всички ученици живѣятъ въ пансионъ и плащатъ 8,000 лева годишна пансионска и училищна такса, внасяна на два пѣти: 4,000 лева въ началото на учебната година и 4,000 лева въ началото на втория учебенъ срокъ. Всички новопостѣпващи ученици внасятъ при постѣпването свѣрхъ таксата още по 2,000 лева за обзавеждане. Срещу тая сума тѣ получаватъ креватъ, постилки и покривки за леглото. Чаршафи (4) и калѣфи (3) тѣ си набавятъ сами. Всички новопостѣпващи ученици сжщо внасятъ още по 1,500 лева за формено облѣкло (куртка, панталони и фуражка). Въ пансиона ученицитѣ се ползватъ съ квартира, храна, освѣтление, отопление и пране, а горни и долни дрехи (4 ризи, 4 гащи), 4 кърпи за лице, 6 кърпи за носъ, 6 чифта чорапи, обуца и учебници си набавятъ сами.

Освенъ това, всички ученици, безъ изключение, отъ първия до последния класъ, и стипендианти и платящи, внасятъ въ началото на всѣка учебна година още по 200 лева за бельо за леглото.

За настѣпващата 1933/1934 учебна година се отпущатъ за Софийската Духовна Семинария 2 цѣли и 7 половинъ степендии, а за Пловдивската Духовна Семинария — 1 цѣла и 5 половинъ степендии, които ще се дадатъ на доказано бедни ученици, които иматъ най-голѣмъ успѣхъ въ училищнитѣ свидетелства. Такива ученици трѣбва, при другитѣ документи, да представятъ и свидетелство за бедностъ отъ общината, завърено отъ околийското управление.

Курсътъ на Семинариитѣ е 6-годишенъ — съ една година по-дълъгъ отъ курса на другитѣ срѣдни учебни заведения у насъ.

Въ Духовнитѣ Семинарии ученицитѣ получаватъ солидно образование, добро възпитание и се приучватъ на редъ и дисциплина.

Поправителнитѣ изпити въ Софийската и Пловдивската Духовни Семинарии ще започнатъ на 12 септемврий. Учебната година ще почне точно на 15 септемврий, когато всички ученици трѣбва да бждатъ непремѣнно въ Семинарията.

Въ Семинарията нѣма да бжде допуснатъ никой ученикъ, който не донесе всички необходими вещи и не внесе напълно опредѣления размѣръ отъ пансионската такса.

Ако нѣкой ученикъ, безъ уважителни причини, не се яви въ началото на учебната година въ пансиона, или не бжде допуснатъ, поради невнасяне на таксата си, се счита за доброволно напусналъ.

София, 14 юлий 1933 година.

Отъ Ректоратитѣ.